

KAPITAŁ LUDZKI

Ministerstwo
Gospodarki
i Rozwoju Regionalnego

WYDZIAŁ

Stanisław Walukiewicz

Kapitał społeczny

Skrypt akademicki

**Instytut Badań Systemowych
Polskiej Akademii Nauk**

Stanisław Walukiewicz

**Kapitał
społeczny**

Skrypt akademicki

Warszawa 2012

**Copyright by Instytut Badań Systemowych Polskiej Akademii Nauk
Warszawa 2012**

© Copyright

Stanisław Walukiewicz

Instytut Badań Systemowych Polskiej Akademii Nauk

ul. Newelska 6, 01-447 Warszawa

e-mail: Stanislaw.Walukiewicz@ibspan.waw.pl

All Rights Reserved

Printed in Poland

Utwór w całości ani we fragmentach nie może być powielany ani rozpowszechniany za pomocą urządzeń elektronicznych, mechanicznych, kopiujących, nagrywających i innych, w tym również nie może być umieszczany ani rozpowszechniany w postaci cyfrowej zarówno w Internecie, jak i w sieciach lokalnych bez pisemnej zgody posiadacza praw autorskich.

Recenzenci

Dr hab. Stanisław Skowron, profesor Politechniki Lubelskiej

Dr Mikołaj Herbst, Uniwersytet Warszawski

Redakcja techniczna i skład

Joanna Niesłuchowska-Kubacz

Małgorzata Włoczewska

Projekt okładki

Paweł Urbankowski

Korekta

Ewa Zaborska-Probola

Joanna Niesłuchowska-Kubacz, Joanna Tarasiewicz

Redakcja

Joanna Niesłuchowska-Kubacz

Wydawca

Instytut Badań Systemowych PAN

ul. Newelska 6, 01-447 Warszawa

tel. 22 38 10 100, faks 22 38 10 105

e-mail: ibs@ibspan.waw.pl

web: www.ibspan.waw.pl

Druk i oprawa

Argraf Sp. z o.o.

ISBN 83-894-7546-4

**Skrypt akademicki napisany i wydany w ramach
projektu nr UDA-POKL.04.02.00-00-083/08-00 współfinansowanego
z Europejskiego Funduszu Społecznego**

Kapitał ludzki i kapitał społeczny jako nowe przedmioty akademickie

Stanisław Walukiewicz

Kapitał społeczny

[...] jeżeli możesz mierzyć to, o czym mówisz, i wyrazić to w liczbach, wiesz coś o tym, ale kiedy nie możesz mierzyć, kiedy nie możesz tego wyrazić w liczbach, twoja wiedza jest uboga i niezadowolająca.

Lord Kelvin,
właściwie William Thomson (1824–1907),
słynny brytyjski fizyk i matematyk

Nie dowiemy się wszystkiego (o kapitale społecznym), dopóki (go) nie zmierzemy.

Nasza zasada

Spis rysunków

1.1	Równowaga jako proces	23
1.2	Graf relacji w przykładzie 1.1	29
1.3	Firma <i>F</i> jako system	34
1.4	Piramida potrzeb według Masłowa.....	36
2.1	Trzy fazy procesu decyzyjnego	52
2.2	Wartości giełdowa i księgowa Microsoftu w latach 2008–2010	55
2.3	Firma <i>F</i> jako rynek wewnętrzny	61
3.1	Różnica między podziałem a rozbiem	78
3.2	Rozbicie wartości firmy <i>F</i> na wartości materialne i niematerialne	82
3.3	Rozbicie wartości niematerialnych na kapitały ludzki i społeczny	86
3.4	Podział kapitału społecznego na relacje formalne i nieformalne	89
3.5	Rozbicie wartości materialnych na kapitały finansowy i materialny	91
3.6	Relacje między czterema formami kapitału	92
3.7	Graf opisujący wartości niematerialne firmy <i>F</i>	94
4.1	Rozbicie wartości firmy <i>F</i> na cztery różne formy kapitału	107
4.2	Relacje między kapitałami łączących się firm	118
4.3	Zmiana wartości kapitału społecznego firmy FiP w latach 2001–2009 ...	119
4.4	Graficzna interpretacja twierdzenia Pitagorasa	120
4.5	Ilustracja lematu 4.5.....	121
4.6	Wartości giełdowa i księgowa firmy Procom (Siderska[2011]).....	125
4.7	Struktura kapitałowa Prokomu po pierwszych kwartałach 2005–2008 ...	126
4.8	Struktura kapitałowa Microsoftu, Nokii i Google'a 2006–2008.....	128
4.9	Gospodarka danego kraju jako system	129
4.10	Graficzna interpretacja PKB.....	136
5.1	Klasyczna taśma produkcyjna (KTP)	146
5.2	Klasyczna taśma produkcyjna w zakładach Forda	147
5.3	Rozbicie procesu produkcji na operacje	148
5.4	Wirtualna taśma produkcyjna(WTP).....	149
5.5	WTP jako przykład elastycznego podziału pracy i samoorganizacji	150
5.6	Szkoła jako system	160

5.7	WTP dla procesu P1 (Wiktorzak [2009])	164
5.8	Samoorganizacja procesu P1	165
5.9	Schemat polskiego systemu edukacyjnego	167
5.10	Polska edukacja jako ciąg WTP	169
5.11	Przejście od P1 do P2 jako problem twórczy	171
6.1	Cztery rodzaje bliskości	185
6.2	Relacja między użytecznościami różnych rodzajów bliskości	189
6.3	Użyteczność bliskości twórczych w zespole z przykładu 6.5	191
6.4	Użyteczność bliskości twórczej jako funkcja odległości twórczej	192
6.5	Użyteczność bliskości emocjonalnej jako funkcja odległości emocjonalnej	195
7.1	Systemowa odpowiedź na pytanie: dlaczego tak jest	206
7.2	Struktura rynku w ogólnym przypadku	212
7.3	Systemowa odpowiedź na pytanie 2	212
7.4	Struktura powszechnego rynku towarów i usług	214
7.5	Struktura rynku NBA (emocji sportowych)	216
7.6	Struktura rynku emocji politycznych	221
7.7	Struktura rynku badań naukowych	227
7.8	Struktura rynku pracy w przypadku rekrutacji wewnętrznej	231
7.9	Struktura rynku relacji nieformalnych między Jasiem a Małgosią	233
7.10	Struktura rynku usług bankowych	234
7.11	Struktura rynku giełdowego	235
7.12	Struktura rynku firm sprzedawanych za złotówkę	236
8.1	Małżeństwo Jasia i Małgosi jako firma dwuosobowa J&M	244
8.2	Zależność wartości kapitału społecznego od wartości kapitału ludzkiego w firmie J&M	246
8.3	Historia dwuosobowej firmy J&M	247
8.4	Proponowane miary kapitału społecznego (szczęścia) w firmie J&M	247
8.5	Systemowe spojrzenie na zależność dobrostanu od zaufania	249
8.6	Zależność użyteczności zaufania od odległości emocjonalnej	250
8.7	Struktura czystego rynku polityki	255
8.8	Struktura brudnego rynku polityki	256
9.1	Przykłady zrównoważonego i niezrównoważonego rozwoju	284
9.2	Struktury rynku zaufania	289
9.3	Równowaga jako funkcja czasu	295

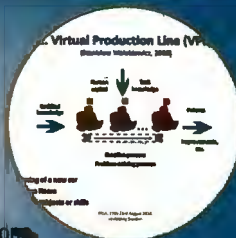
9.4	Równowaga ekonomiczna jako wypadkowa działań pro- i anty-inflacyjnych	301
9.5	Internet jako rynek wymiany informacji	312
10.1	Rozbicie kapitału firmy F na cztery różne formy	318
10.2	Trójka rynkowa w ogólnym przypadku	321
10.3	Redukcja w trójce rynkowej	322
10.4	Graficzna interpretacja twierdzenia Pitagorasa	326
10.5	Ilustracja lematu 10.2.....	327
1	Zależność dobrostanu od czterech form kapitału.....	

Spis tabel

2.1	Wartości giełdowa i księgowa Microsoftu w latach 2008–2010	55
4.1	Synteza rozdziałów 1–4	141
5.1	Porównanie KTP (H. Ford) z WTP (S. Walukiewicz)	156
6.1	Zestawienie różnych form bliskości.....	200
7.1	Struktury wybranych rynków.....	241

Stanisław Walukiewicz po ukończeniu Moskiewskiego Instytutu Inżynierii Mechanicznej, pracował w Instytucie Automatyki PAN, który po kilku reorganizacjach stał się Instytutem Informatyki. W tym Instytucie przeszedł wszystkie szczeble kariery naukowej — od asystenta stażysty do profesora. Po doktoracie przebywał rok w USA na stypendium National Science Foundation, pracując na Carnegie Mellon University w Pittsburgu oraz na University of California at Berkeley.

Przez wiele lat zajmował się matematycznymi metodami wspomagającymi podejmowanie decyzji. Napisał monografię *Programowanie dyskretne*, która została przetłumaczona na język angielski. Wykładał badania operacyjne i programowanie matematyczne na wielu uczelniach w kraju i za granicą: Bayreuth, Kopenhaga, Odense (Dania), Linköping (Szwecja), Rzym, Lizbona, Rio de Janeiro. Od ponad 10 lat zajmuje się kapitałem społecznym i ludzkim

Był koordynatorem wielu projektów w ramach Unii Europejskiej, realizowanych w ramach programów TEMPUS, PHARE i ISRAEL oraz programów ramowych, od czwartego początku lat 90. Obecnie prowadzi projekt *Kapitał ludzki i kapitał społeczny jako nowe priorytety akademickie*, współfinansowany ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W książce stawiamy tezę, że każdy z nas, traktowany jako *homo economicus*, jest kapitalistą ludzkim, bo posiada pewne zasoby, które powinien pomnażać, ucząc się, zdobywając nowe doświadczenia, dbając o własne zdrowie itp. Jeśli kapitaliści ludzcy łączą swoje wysiłki, to powstaje kapitał społeczny; zasób o szybko rosnącym znaczeniu w rozwiązywaniu problemów twórczych, w zespołowej pracy twórczej. Rozwój społeczno-gospodarczy polega na tym, że rośnie wartość pracy twórczej i równocześnie spada wartość pracy rutynowej. Dlatego hasło *Kapitaliści ludzcy łączcie się!* jest ważne, bardzo ważne.

ISBN: 83-894-7546-4

Projekt i publikacja współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Program Operacyjny Kapitał Ludzki

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY